

PROF. DR. MURAT YÜLEK

OSTİM TEKNİK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ

TOGG ve yerli otomobil hikayemiz

Yerli otomobil sanayinin kurulması Türk sanayi ve ekonomisi açısından bir ‘sınıf atlama’ aracı olacak. O yüzden kritik bir proje. Ancak projenin tanımlanması, yürütülmesi, ülkemize getireceği faydaların profesyonelce kurgulanması gerekiyor. Aksi takdirde projenin akamete uğraması (etkin olmaması) ya da tamamlansa da ülkemize net ekonomik faydalarının sıfıra yakın olması sonucu doğabilir.

Türkler yerli otomobil üretimine ilk defa kalkışmıyor. Hatta Türkiye Cumhuriyeti otomobil tasarlayıp üretmeden önce uçak tasarlamış ve üretmiş bir ülke. Vecihi Hürkuş ve daha önemlisi Nuri Demirağ ve Selahattin Alan’ları artık herkes tanıyor; tanıyınca da bunların başına neler geldiğini ve Türkiye’nin otomobil üretemeyen ülkeler arasına nasıl girdiğini de biliyor.

Ülkemizde maalesef bir “sanayileşmeme lobisinin” varlığından söz edilebilir. Daha 1940’larda yani uçak sanayimizin “öldürülüp” üzerine “beton döküldüğü” yıllarda Yakup Kadri Karaosmanoğlu ve Şevket Süreyya Aydemir’in içinde olduğu Kadro Hareketi yeni bir sanayi planı üzerine çalışmış ancak bu hareket ‘bir takım’ çevrelerce ekarte edilerek yerine ülkemize Marshall Yardımları çerçevesinde dikte edilen “sanayileşmeme” önceliği yerleşmişti. Bu arada, Marshall Yardımları bildiğiniz gibi, süt tozu, lastik ayakkabı gibi ‘önemli’ kalemlerden oluşuyordu. 1960’lara gelindiğinde ise o zamanın önemli kalemşörleri olan Çetin Altan, Çetin Emeç, Yunus Nadi gibi köşe yazarları ‘sanayileşmeme’ fikrini kalemlerinden kan damlayarak

köşelerine aktardılar. Türkiye nasıl ‘böyle bir aptallığa’ kapılabilirdi?; “otomobil dediğin zaten dört teker bir direksiyondan oluşuyordu” ama Türkler değil bunları far camlarını bile yapamayacak insanlardı!

Bugüne gelirse; bu projenin çökmesi lüksümüz yok. Zaten, T.C. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank’ın konuyu bizzat takip etmesi bu konuda siyasi iradenin ne kadar güçlü olduğunu gösteriyor. Bu durumda projenin yönetimi ve proje ekibi başarının ana unsuru haline geliyor. Projenin nasıl yürütüldüğü hususunda ise kamuoyu olarak fazla bir bilgimiz yok. Projeden yabancı danışmanlık firmalarına yüklü meblağlar ödendiğini anlıyoruz. Bu meblağlar karşılığında nasıl hizmetler alınıyor bilemiyoruz.

Daha önemlisi ise fabrikanın etüd ve projesi konusu. Tesisin tasarımı (layout), makine ve robotik sistemlerini hangi danışmanlık şirketinin belirlediği ve bu danışmanlık şirketinin bağımsız olup olmadığı ve kalitesi hususunda bilgimiz olmadığı için yorum yapamıyoruz. Daha da önemlisi ise, etüd ve proje